

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Petra Mikeše a soudců Milana Podhrázkého a Faisala Husseiniho v právní věci žalobce: **M. B.**, zast. Mgr. Ivanou Hákovou, advokátkou se sídlem Sokolská 1365, Liberec, proti žalované: **Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Libereckého kraje**, se sídlem nám. Dr. E. Beneše 584/24, Liberec, o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem žalované spočívajícím ve vykazání žalobce ze společného obydlí dne 23. 3. 2022, o kasační stížnosti žalované proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci ze dne 9. 9. 2022, čj. 59 A 43/2022-73,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci ze dne 9. 9. 2022, čj. 59 A 43/2022-73, **se ruší a věc se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Nejvyšší správní soud se v tomto rozsudku zabýval tím, zda žalovaná (dále „stěžovatelka“) osvědčila důvodný předpoklad budoucího útoku žalobce, a zda byl proto dán důvod pro jeho vykazání ze společného obydlí. Dále se zabýval tím, zda se krajský soud přezkoumatelným způsobem vypořádal s otázkou vykazání žalobce v jeho nepřítomnosti.

[2] Stěžovatelka dne 23. 3. 2022 ve 2:30 hod. vykazala podle § 44 odst. 1 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění účinném od 1. 1. 2022 (dále jen „zákon o Policii ČR“), žalobce ze společného obydlí na adrese H., L., které obýval s bývalou družkou a dvěma nezletilými dětmi, a z bezprostředního okolí v okruhu 100 m od uvedeného obydlí a ohrožených osob na dobu 10 dnů. Vykázání bylo odůvodněno tím,

že na základě zjištěných skutečností, zejména s ohledem na předcházející útoky žalobce vůči bývalé družce (dále jen „ohrožená osoba“) lze důvodně předpokládat, že se žalobce proti ohrožené osobě dopustí nebezpečného útoku proti životu, zdraví, svobodě nebo zvlášť závažného útoku proti lidské důstojnosti.

[3] Žalobce se následně žalobou na ochranu před nezákonným zásahem stěžovatelky podanou u Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci domáhal určení, že vykázání ze společného obydlí stěžovatelkou bylo nezákonné. Krajský soud v záhlaví označeným rozsudkem žalobě vyhověl a určil, že zásah stěžovatelky byl nezákonný.

[4] Krajský soud uvedl, že vykázání představuje faktický pokyn, který je obvykle činěn na místě, kde se vykazovaná osoba nachází a kde je třeba zajistit ochranu ohrožené osoby. Předpokládá se proto podle § 44 odst. 3 zákona o Policii ČR ústní forma tohoto úkonu. Vykázání ze společného obydlí tak nelze provést telefonicky (rozsudek NSS ze dne 5. 12. 2013, čj. 9 Aps 11/2013-39). Z úředního záznamu o vykázání ze dne 23. 3. 2022, čj. KRPL-30016-4/ČJ-2022-180518, a ze svědeckých výpovědí policistů vyplynulo, že žalobce byl vykázán dne 23. 3. 2022 již ve 2:30 hod. na obvodním oddělení Vesec v nepřítomnosti. Byli-li však policisté na základě sdělení ohrožené osoby přesvědčení o tom, že se žalobce nachází v bytě, z něhož ohrožená osoba utekla a který byl nedaleko (cca 1 km), bylo vykázání v nepřítomnosti žalobce předčasné. Byt se nacházel nejvýše 15 minut od obvodního oddělení a policejní hlídka předpokládala přítomnost žalobce v bytě. Přestože se skutečnosti vylíčené ohroženou osobou mohly jevit jako závažné a věrohodné, nešlo o případ předvídaný Nejvyšším správním soudem v rozsudku ze dne 28. 5. 2015, čj. 2 As 146/2014-38. Nešlo totiž o situaci, kterou by nebylo třeba ověřit na místě, a to přinejmenším konfrontací s žalobcem. Nelze ani vyloučit, že v místě společného obydlí mohli policisté zjistit další podstatné skutečnosti pro posouzení situace. Nejvyšší správní soud v rozsudku sp. zn. 9 Aps 11/2013 připustil, že přítomnost policie na místě, ze kterého má být osoba vykázána, není vždy podmínkou zákonnosti vykázání. Půjde však spíše o výjimku.

[5] Vykázání žalobce již ve 2:30 hod. v jeho nepřítomnosti podle § 44 odst. 4 zákona o Policii ČR tak bylo učiněno v rozporu se zákonem. Byl zde totiž dán časový prostor a možnost ověřit informace od ohrožené osoby v místě společného obydlí, kde se měl žalobce podle informací ohrožené osoby nacházet. Nezákonnost postupu stěžovatelky při vykázání žalobce v jeho nepřítomnosti nemůže zhojit ani to, že byl v ranních hodinách telefonicky informován o vykázání ze společného obydlí. Telefonický hovor totiž nenaplnuje požadavek ústnosti podle § 44 odst. 3 zákona o Policii ČR.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalobce

[6] Stěžovatelka namítá, že je napadený rozsudek nepřezkoumatelný z důvodu nesrozumitelnosti, logické a vnitřní rozpornosti a nedostatku důvodů rozhodnutí. Vykázání žalobce ze společného obydlí se s ohledem na závažnost a opakovanost útoků žalobce ve spojení s časovou tísň, v rámci které bylo třeba zajistit bezpečný návrat ohrožené osoby do společného obydlí, jevílo jako logický krok, který by s vysokou mírou pravděpodobnosti hraničící s jistotou nemohla změnit ani žalobcova výpověď. Negující výpověď žalobce s ohledem na skutkové okolnosti a na věrohodnou výpověď ohrožené

pokračování

osoby by v okamžiku rozhodování o vykázání ze společného obydlí mohla být jen těžko považována za objektivní. Ani ohledání místa činu by s ohledem na charakter útoku nepřineslo podstatné skutečnosti.

[7] Preventivní povaha vykázání a potřeba zajistit bezpečí chráněné osoby vedly policisty k započetí úkonu vykázání žalobce ze společného obydlí. Výpovědi žalobce a přezkumem vykázání se bylo možné zabývat při vypořádání námitek proti vykázání. Ty však žalobce nepodal. Postup zvolený stěžovatelkou odpovídá smyslu institutu vykázání. Časová tíseň spočívala mj. i v předpokladu, že se žalobce dále zdržuje ve společném obydlí. Prověřování výpovědi žalobce v nočních hodinách by bylo téměř nemožné. Ponechání žalobce s ohroženou osobou ve společném obydlí po dobu jejího prověřování, poté co ohrožená osoba utekla před žalobcem za dramatických okolností bez jakýchkoliv prostředků, by bylo proti účelu vykázání osoby ze společného obydlí, tj. proti ochraně ohrožené osoby.

[8] Před započatím úkonů spojených s vykázáním osoby ze společného obydlí musí policisté vážit, zda mají dostatek informací, které zakládají odůvodněný předpoklad nebezpečného útoku, nebo zda je možné provést další úkony, které jsou způsobitelné potvrdit jejich případné rozhodnutí. Přítomnost policie na místě, ze kterého má být osoba vykázána, není bezvýjimečnou podmínkou zákonnosti faktického úkonu vykázání (rozsudek sp. zn. 9 Aps 11/2013). Policisté nemohli na místě provést jiné úkony, které by byly způsobitelné zvrátit případné rozhodnutí o vykázání. Proto vyhlásili vykázání žalobce ze společného obydlí ústně ohrožené osobě a společně s ní jeli vykázání vyhlásit i žalobci do místa společného obydlí, kde předpokládali jeho přítomnost. Zde však žalobce nezastihli. Ten nebyl kontaktní ani na mobilním telefonu a policisté neměli další informaci, kde by se mohl zdržovat. Proto provedli vykázání žalobce v jeho nepřítomnosti. Následně v ranních hodinách zastihli žalobce na mobilním telefonu a seznámili ho se skutečností, že byl ze společného obydlí vykázán. Existence důvodného předpokladu nebezpečného útoku byla dána již na základě výpovědi ohrožené osoby a to ve spojení s dramatickými okolnostmi, které předcházely oznámení ohrožené osoby na policii.

[9] Žalobce ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že se stěžovatelka nesnažila kontaktovat žalobce a získat další objektivní informace osvědčující tvrzení ohrožené osoby. Neúspěšný pokus o zavolání žalobci se stal až v době po faktickém rozhodnutí o vykázání. Neúspěšnost kontaktování žalobce mu nelze klást k tíži. Policisté se jej snažili kontaktovat v čase, kdy většina populace spí s vypnutým telefonem (zvuky). Nadto jej vykázali, aniž by se pokusili nejdříve dostavit do společného obydlí, vzdáleném 1 km od nich, přestože se domnívali, že se tam žalobce nachází. V danou chvíli neexistovala žádná překážka, která by bránila osobnímu vykázání žalobce. Není ani postaveno na jisto, že se jej policisté snažili kontaktovat před vykázáním ve 2:30 hod. Hlavním důvodem nezákonnosti zásahu stěžovatelky je, že nedošlo k osobnímu kontaktu zasahujícího policisty s žalobcem. Vykázání v nepřítomnosti představuje *lex specialis* k řádnému postupu při vykázání (rozsudek sp. zn. 9 Aps 11/2013). Přestože to nemělo vliv na rozhodnutí, krajský soud neprovedl všechny předložené důkazy. Žalobce trvá na jejich provedení v řízení o kasační stížnosti. Stěžovatelka neměla vyjádření žalobce ani k incidentu ze dne 15. 3. 2022. Úřední záznam o něm představoval pouze tvrzení ohrožené osoby bez dalších podkladů, které by její tvrzení potvrzovaly. Dotazník SARA DN je pouhým vodítkem,

nikoliv stěžejním důkazem. Stěžovatelka neučinila jakékoliv úkony směřující alespoň k základnímu objektivnímu prověření situace. Policisté mohli zajet do práce žalobce či do jeho bydliště. Předpoklad, že žalobce ve výpovědi bez dalšího popře tvrzení ohrožené osoby, popírá jeho právo se k věci vyjádřit. Závěrem žalobce navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[10] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost a dospěl k závěru, že je důvodná. Zároveň shledal napadený rozsudek částečně nepřezkoumatelným.

III.1 Obecná východiska

[11] Podle § 44 odst. 1 zákona o Policii ČR platí, že *lze-li na základě zjištěných skutečností, zejména s ohledem na předcházející útoky, důvodně předpokládat, že se osoba dopustí nebezpečného útoku proti životu, zdraví anebo svobodě nebo zvláště závažného útoku proti lidské důstojnosti, je policista oprávněn vykázat tuto osobu z bytu nebo domu společně obývaného s útokem ohroženou osobou (dále jen „společné obydlí“), jakož i z bezprostředního okolí společného obydlí. Policista je oprávněn tuto osobu vykázat i v její nepřítomnosti. Pokud společně obýdlí obývá nezletilé dítě, považuje se za ohroženou osobu podle této hlavy.*

[12] Podle § 44 odst. 3 zákona o Policii ČR platí, že *vykázání oznámí policista ústně vykázané i ohrožené osobě a vyhotoví potvrzení o vykázání, které jim předá proti podpisu. Součástí potvrzení o vykázání je vymezení prostoru, na který se vykázání vztahuje, uvedení totožnosti ohrožené a vykázané osoby, poučení o právech a povinnostech vykázané osoby a adresa útvaru policie, u kterého si může vyzvednout kopii úředního záznamu o vykázání. Odmítne-li ohrožená nebo vykázaná osoba potvrzení o vykázání převzít nebo odmítne-li písemně potvrdit jeho převzetí, policista tuto skutečnost uvede v úředním záznamu.*

[13] Podle § 44 odst. 4 téhož zákona dále platí, že *není-li vykázaná osoba vykázání přítomna, poučení o jejích právech a povinnostech v souvislosti s vykázáním jí policista poskytne při prvním kontaktu. Je-li to možné, policista této osobě předá potvrzení o vykázání, v opačném případě ji poučí o možnosti převzít potvrzení o vykázání a kopii úředního záznamu o vykázání u příslušného útvaru policie; součástí poučení je i údaj o adrese tohoto útvaru.*

[14] Nejvyšší správní soud se institutem vykázání osoby ze společného obydlí podle § 44 zákona o Policii ČR ve své judikatuře opakovaně zabýval, a to jak z hlediska požadavků na míru skutkových zjištění nezbytných pro vykázání osoby, tak i z hlediska postupu policisty při jejím vykázání ze společného obydlí.

III.1.A Osvědčení existence „důvodného předpokladu“

[15] Z výše citovaného § 44 odst. 1 zákona o Policii ČR vyplývá, že policista je oprávněn vykázat osobu ze společného obydlí, jestliže je možné na základě zjištěných skutečností, zejména s ohledem na předcházející útoky, důvodně předpokládat, že se tato osoba dopustí nebezpečného útoku proti životu, zdraví anebo svobodě nebo zvláště závažného útoku proti lidské důstojnosti.

pokračování

[16] Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 2. 5. 2013, čj. 6 As 62/2012-18, k otázce potřebné míry zjištění o nežádoucím jednání osoby uvedl, že „v případě aplikace vykázání podle zákona o Policii ČR [...] je třeba osvědčit toliko existenci „důvodného předpokladu“ budoucího ohrožení chráněných hodnot [...] policejní vykázání má především povahu faktického pokynu, nikoliv rozhodnutí; je příslušníky Policie ČR nezřídka kdy prováděno v časové tísní, navíc v emotivně vypjaté situaci, kdy je třeba s ohledem na míru potenciálního nebezpečí jednat rychle, a přestože lze k vykázání vždy přikročit pouze na základě objektivních skutečností svědčících o pravděpodobnosti budoucího útoku, dostupný rozsah takových objektivních skutečností, které lze v konkrétní chvíli a situaci zjistit, může být do jisté míry omezený (aniž by však bylo rezignováno na splnění klíčového požadavku existence důvodného předpokladu budoucího útoku).[...] onen „důvodný předpoklad“ se musí opírat o konkrétní objektivní skutečnosti, svědčící v případě vykázání o pravděpodobnosti budoucího útoku vykázané osoby. Provedení vykázání se tak nemůže zakládat kupříkladu pouze na subjektivních informacích a výpovědích ohrožené osoby, které nejsou podloženy objektivními skutečnostmi; nicméně takovými objektivními skutečnostmi, které mohou sloužit jako rozumný podklad pro vykázání, mohou být například i viditelná zranění ohrožené osoby, výpovědi sousedů atd. V žádném případě po zasahujících policistech nelze vyžadovat, aby před přikročením k vykázání nabyli úplné jistoty, že pokud násilná osoba nebude vykázána, dopustí se nebezpečného útoku proti životu, zdraví anebo svobodě nebo zvláště závažného útoku proti lidské důstojnosti ohrožené osoby, neboť to by vedlo k naprosté neaplikovatelnosti institutu policejního vykázání. Na druhou stranu je třeba připomenout i to, že vykázání nejenže chrání ohroženou osobu a fundamentální hodnoty její osobnosti, ale zároveň znamená citelný zásah do soukromého a rodinného života, tj. do základních práv, vykázané osoby; proto k němu nemůže být přistupováno svévolně a bez jakéhokoli uvážení.“ (body 10, 11 a 17 rozsudku sp. zn. 6 As 62/2012).

[17] V rozsudku sp. zn. 2 As 146/2014 k tomu Nejvyšší správní soud dodal, že „důvodný předpoklad budoucího útoku musejí zakládat objektivně zjištěné skutečnosti, nikoli osamocená subjektivní výpověď ohrožené osoby. Zásah by bylo možné považovat za souladný se zákonem, i pokud by se zakládal pouze na subjektivních informacích od ohrožené osoby, jež by však byly závažné a věrohodné, a současně by v konkrétní situaci nebylo možné další indicie získat nebo ty stávající verifikovat bez neúměrného rizika, že by ohrožené osobě mohla být nezbytná ochrana odepřena a nepříznivý následek by v důsledku toho skutečně nastal. Opatřit ovšem objektivizovaný podklad pro předpoklad blížícího se útoku proti lidské důstojnosti je velmi obtížné, zejména neproniknou-li projevy nesouladu ve společném soužití osob za stěny jejich obydlí, jako v tomto případě (šetření v sousedství žádné poznatky nepřineslo). Proto je potřeba obzvláště pečlivě hodnotit věrohodnost výpovědi osoby, která tvrdí, že byla vícekrát napadena a nyní se obává útoku dalšího. Policisté mají nelehký úkol vážit, zda je zde rozumná pravděpodobnost, že některý ze zákonem předvídaných typů útoku nastane. Za tím účelem musí též vyhodnotit, zda je potřeba poskytnutí ochrany ohrožené osobě akutní, nebo zda je zde časový prostor pro ověření pravdivosti informací, s nimiž na policejní služebnu přišla.“ (bod 35 citovaného rozsudku).

[18] Nejvyšší správní soud se dále v rozsudku sp. zn. 9 Aps 11/2013 zabýval tím, zda je přítomnost policie na místě, ze kterého má být osoba vykázána, podmínkou zákonnosti vykázání. Dospěl k závěru, že „[p]řítomnost policie na místě, ze kterého má být osoba

vykázána, není bezvýjimečnou podmínkou zákonnosti faktického úkonu vykázání. Pokud je vzhledem k okolnostem případu zřejmé, že by fyzická přítomnost policie na místě, ze kterého má být osoba vykázána, nepřinesla z hlediska § 44 odst. 1 zákona o policii žádné relevantní informace (například proto, že se zde vykazovaná ani ohrožená osoba aktuálně nezdržují, nebo proto, že ohrožená osoba netvrdí takové skutečnosti, jež by bylo potřeba fyzickým ohledáním místa ověřovat) a zároveň má z jiných zdrojů k dispozici dostatečná skutková zjištění, není její fyzická přítomnost na místě nezbytná ani z důvodu zjišťování skutkového stavu. Takový postup však musí být spíše výjimečný.“ (bod 52 rozsudku sp. zn. 9 Aps 11/2013). Rozhodné proto je, zda by přítomnost policisty na místě, z něž má být daná osoba vykázána, mohla přispět ke zjištění relevantních informací pro posouzení, zda je dán důvodný předpoklad budoucího ohrožení chráněných hodnot. Tedy pro určení, zda je namístě osobu ze společného obydlí vykázat.

III.1.B Postup při vykázání osoby ze společného obydlí

[19] Od otázky fyzické přítomnosti policisty na místě, ze kterého má být osoba vykázána, tj. otázky zjišťování skutkového stavu věci, je však třeba odlišovat samotný postup vykázání osoby ze společného obydlí. Mohou totiž nastat situace, kdy je vykazovaná osoba přítomna ve společném obydlí, kdy se nachází na jiném policistovi známém místě nebo kdy není přítomna ve společném obydlí a policistovi současně není známo, kde se nachází.

[20] Podle § 44 odst. 3 zákona o Policii ČR policista vykázání oznámí ústně vykázané i ohrožené osobě a vyhotoví potvrzení o vykázání, které jim předá proti podpisu. Nejvyšší správní soud ve výše citovaném rozsudku sp. zn. 9 Aps 11/2013 zdůraznil požadavek na ústnost vykázání plynoucí z tohoto ustanovení. Osobu proto nelze bez dalšího vykázat telefonicky. Je totiž třeba trvat na osobním kontaktu policisty provádějícího vykázání a vykazované osoby. Důležitým prvkem tohoto postupu je i předání potvrzení o vykázání. Přestože má pouze evidenční charakter a nepojí se s ním konstitutivní vznik účinků vykázání, je důležitým nástrojem z hlediska právní jistoty vykazované osoby. Primárně z tohoto dokumentu se totiž tato osoba dozví především vymezení prostoru, z něhož je vykázána, časové účinky vykázání a zároveň je v něm obsaženo poučení o právech a povinnostech vykazované osoby včetně označení policejního útvaru, kde si může vyzvednout opis úředního záznamu o vykázání (bod 35 rozsudku sp. zn. 9 Aps 11/2013). Zákon o Policii ČR tak zjevně předpokládá, že nejprve dojde k ústnímu vykázání osoby se současným předáním potvrzení o vykázání. To odpovídá povaze vykázání jako faktického, bezprostředního úkonu. Úřední záznam o vykázání proto bude vyhotoven až poté, co dojde k vykázání.

[21] Ústně vykázat osobu ze společného obydlí lze však pouze za předpokladu, že policista ví, kde se tato osoba nachází. Tj. vyplývá-li z dosud zjištěných informací, že se nachází v místě, ze kterého má být vykázána, nebo případně na jiném místě, na kterém by jí bylo možné osobně zastihnout. Má-li proto policista informace o tom, kde se daná osoba nachází, je povinen se pokusit o ústní oznámení vykázání ze společného obydlí podle § 44 odst. 3 zákona o Policii ČR.

pokračování

[22] Teprve za situace, kdy se policistovi nepodaří vykazovanou osobu dohledat nebo kdy se tato osoba skrývá, a je tak vyloučeno ústní oznámení vykázaní, je možné vykázat osobu ze společného obydlí v její nepřítomnosti.

[23] Podle § 44 odst. 1 věty předposlední zákona o Policii ČR je policista oprávněn osobu vykázat v její nepřítomnosti. V takovém případě pak policista postupuje podle § 44 odst. 4 téhož zákona. Není-li vykázaná osoba vykázaní přítomna, poučení o jejích právech a povinnostech v souvislosti s vykázaním jí policista poskytne při prvním kontaktu. Je-li to možné, policista této osobě předá potvrzení o vykázaní, v opačném případě ji poučí o možnosti převzít potvrzení o vykázaní a kopii úředního záznamu o vykázaní u příslušného útvaru policie; součástí poučení je i údaj o adrese tohoto útvaru.

[24] Jak již uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku sp. zn. 9 Aps 11/2013, postup vykázaní osoby v její nepřítomnosti podle § 44 odst. 4 zákona o Policii ČR je „*lex specialis k řádnému postupu vykázaní, které policista provede při osobním kontaktu s vykazovanou osobou. Tento speciální postup je pak třeba aplikovat pouze v případech, kdy se policii nepodaří vykazovanou osobu dohledat nebo kdy se tato před policií dokonce skrývá. V žádném případě však k němu nelze přistoupit v případě, kdy policie má informaci o tom, kde se vykazovaná osoba nachází, a zároveň k jejímu zastížení není zapotřebí vyvinout nepřiměřeně velké úsilí (například nachází-li se vykazovaná osoba v zahraničí). Z tohoto důvodu není možné obhájit telefonické provedení vykázaní s odkazem na možnost vykázaní osoby v nepřítomnosti.*“ Je proto třeba v každém jednotlivém případě vážit, zda je možné oznámit osobě vykázaní ústně, tj. zda má policista informaci o tom, kde by se daná osoba měla nacházet, a zda současně není k jejímu zastížení třeba vyvinout nepřiměřeně velké úsilí. V opačném případě je policista oprávněn vykázat osobu v její nepřítomnosti postupem podle § 44 odst. 4 zákona o Policii ČR.

III.2 Důvodný předpoklad budoucího útoku

[25] Předmětem sporu v nyní projednávané věci je otázka, zda stěžovatelka na základě skutečností zjištěných policisty osvědčila důvodný předpoklad budoucího útoku žalobce, a zda proto byl dán důvod pro jeho vykázaní ze společného obydlí.

[26] Krajský soud dospěl k závěru, že s ohledem na okolnosti oznámení ohrožené osoby o fyzickém násilí a vyhrožování ze strany žalobce nelze policistům vytýkat, že předpokládali další možné útoky. Policisté však měli podle krajského soudu ověřit informace od ohrožené osoby v místě společného obydlí, a to přinejmenším konfrontací s žalobcem. Vykázaní žalobce ze společného obydlí v jeho nepřítomnosti proto bylo předčasné. Jinými slovy podle krajského soudu skutečnosti zjištěné policisty neodůvodňovaly v danou chvíli vykázaní žalobce ze společného obydlí, neboť v místě společného obydlí mohli zjistit další podstatné skutečnosti.

[27] Stěžovatelka namítá, že existence důvodného předpokladu nebezpečného útoku ze strany žalobce byla dána již na základě výpovědi ohrožené osoby ve spojení s dramatickými okolnostmi, které předcházely oznámení ohrožené osoby na policii. Žalobcova výpověď by podle stěžovatelky s ohledem na závažnost a opakovanost útoků a

na časovou tíseň nemohla nic změnit. Ohledání místa činu by vzhledem k povaze útoku nepřineslo žádné podstatné skutečnosti.

[28] Nejvyšší správní soud zjistil ze správního spisu následující skutečnosti rozhodné pro posouzení nyní projednávané věci. Dne 15. 3. 2022 podala ohrožená osoba vysvětlení podle § 61 odst. 1 zákona o Policii ČR ve věci přestupku žalobce proti občanskému soužití (úřední záznam ze dne 15. 3. 2022, čj. KRPL-27439-1/PŘ-2022-180518). Uvedla, že problémy s žalobcem začaly od září roku 2021. Příčinou měla být změna jejího zaměstnání a to, že žalobce prodal své auto. Od té doby ji začal psychicky vydírat. Říkal jí, že jí zkroutí nohy, že ji může zfackovat, že jí rozbije telefon, že do ní klidně píchne nůž a že od něj nemá šanci utéct. Kdekoliv ji může najít a zabít. Neustále jí diktuje, jak se s ním má bavit, s kým se má bavit, co má nosit za oblečení. Leze jí do pracovního kalendáře. Dcera a syn nesou chování žalobce špatně a bojí se ho. Před dvěma měsíci ji fyzicky napadl. Poté, co se vrátila z posezení s kamarádkou, jí dal facku přes obličej a následně ji odvezl k její matce. Tam ji vlácel po chodníku a pak ji odnesl ke dveřím a nechal ji tam. Z úředního záznamu ze dne 23. 3. 2022, čj. KRPL-27439-3/PŘ-2022-180518, vyplývá, že se ohrožená osoba dostavila na Obvodní oddělení Vesec k podání oznámení na žalobce, který ji opětovně fyzicky napadl. Z Brna se vrátila domů okolo 21. hodiny. Žalobce zde nebyl. Odstěhoval se 20. 3. 2022. Dne 22. 3. 2022 se telefonicky domluvili, že jí následující den předá klíče a odveze si televizi. Okolo 23. hodiny šla kouřit na balkon. Po otevření dveří jí do bytu vtrhl žalobce, který nejspíše čekal na balkoně. Požadoval po ní, aby mu dala svůj mobilní telefon. Při prohledávání telefonu jí řekl, že ji zabije, že jí dá facku a že je smířený s tím, že si půjde sednout. Poté ji fyzicky napadl. Dal jí dvě facky do oblasti tváře. Poté ji shodil na zem, lehl si na ní a dal jí pěstí do levé líce. Řekl jí, že si jdou lehnout a dodal, že jí bude týrat až do smrti, dokud mu nezaplatí peníze, které mu dluží. Poté šla do kuchyně, kde jí řekl, že jí dá nějaké prášky, aby umřela. Nakonec jí žádné léky nedal. Potom jí řekl, že si udělají výlet do lesa. Vzala si tepláky a řekla mu, že si jde zakouřit. Z balkónu však seskočila na ulici a utekla na policii. Neměla jak policii zavolat. Na tísňovou linku proto volal muž, kterého potkala na autobusové zastávce. Dále je ve správním spise založen úřední záznam o vykázání žalobce ze dne 23. 3. 2022, čj. KRPL-30016-4/ČJ-2022-180518, ve 2:30 hod, úřední záznam ze dne 23. 3. 2022, čj. KRPL-30016-5/ČJ-2022-180518, o kontrole bytu ve 2:45 hod., vyplněný dotazník SARA DN ze dne 23. 3. 2022, čj. KRPL-27439-2/PŘ-2022-180518, jehož závěrem bylo splnění podmínek pro vykázání násilné osoby, a úřední záznam ze dne 23. 3. 2022, čj. KRPL-30016-6/ČJ-2022-180518, o telefonickém informování žalobce o vykázání ze společného obydlí.

[29] Ze svědeckých výpovědí policistů prap. H. a prap. J., které vyslechl krajský soud, dále vyplývá, že ohrožená osoba při podání vysvětlení na Obvodním oddělení Vesec byla spoře oděna, ačkoliv byl březen. Byla rozrušená, bez osobních věcí, telefonu a klíčů od bytu. Výpověď ohrožené osoby na ně působila věrohodně. Bylo proto namístě žalobce vykázat, a to i s přihlédnutím k tomu, že týden před tím ohrožená osoba oznamovala obdobnou situaci. Ohrožená osoba nevykazovala známky zranění, které by vyžadovaly přivolání lékařské pohotovosti. Dle výpovědi prap. H. měla stěžovatelka známky zarudnutí na tváři a stěžovala si na bolest hlasy (krajský soud chybně uvedl, že o bolesti hlavy vypověděl prap. J.). Podle prap. H. se policisté nesnažili vytežít žádné svědky, neboť ohrožená osoba neuvedla, že by na místě byly přítomny nějaké další osoby či sousedi.

[30] Jak již uvedl Nejvyšší správní soud v bodě [16] a [17] výše, vykázání má povahu faktického pokynu, který je činěn často v časové tísní, v emočně vypjaté situaci, kdy je třeba s ohledem na míru hrozícího nebezpečí jednat rychle. S tím se nezbytně pojí informační deficit policisty, který pokyn vydává. Má-li být totiž ohrožená osoba ochráněna, musí být útočník vykázán ze společného obydlí co nejdříve tak, aby nehrozil ohrožené osobě útok v nejbližších chvílích a dnech. Rozsah skutečností, které lze v dané chvíli zjistit, je tak nutně omezený. Policista proto musí osvědčit toliko existenci důvodného předpokladu budoucího útoku. Důvodný předpoklad se pak musí zakládat na konkrétních objektivních skutečnostech (např. viditelná zranění, výpovědi sousedů). Nestačí pouhé subjektivní informace a výpovědi od ohrožené osoby. Výjimku však představuje situace, kdy jsou subjektivní informace od ohrožené osoby závažné a věrohodné a současně není možné další indicie získat nebo ty stávající ověřit bez neúměrného rizika, že by ohrožené osobě mohla být nezbytná ochrana odeprána a nepříznivý následek by v důsledku toho skutečně nastal. Policista musí vyhodnotit, zda je potřeba poskytnutí ochrany ohrožené osobě akutní, nebo zda je zde časový prostor pro ověření pravdivosti informací, s nimiž na policejní služebnu přišla.

[31] Nezbytným předpokladem pro vykázání osoby ze společného obydlí podle § 44 odst. 1 zákona o Policii ČR však není konfrontace osoby, jež má být vykázána, se zjištěnými skutečnostmi, které zakládají důvodný předpoklad budoucího útoku. To odpovídá povaze vykázání jako faktického pokynu, který je leckdy činěn ve vypjatých a lidsky složitých situacích, kdy je třeba bezprostředně reagovat na zjištěné skutečnosti v zájmu ochrany ohrožené osoby. Není proto pochybením, jestliže s ohledem na konkrétní okolnosti policista vykáže útočníka ze společného obydlí, aniž by ho k důvodům vykázání blíže vyslechl a dal mu možnost se k věci vyjádřit. Rozhodné totiž je pouze to, má-li na základě jiných skutečností za to, že je dán důvodný předpoklad budoucího útoku. Vysvětlení ze strany tvrzeného útočníka tak sice může vnést světlo do skutkových zjištění, avšak není nutnou podmínkou pro jeho vykázání ze společného obydlí, a to obdobně jako přítomnost policisty na místě, ze kterého má být osoba vykázána (viz bod [18] výše).

[32] Vykázání nepředstavuje veřejnoprávní sankci vůči násilné osobě. Jde o preventivní institut, jehož účelem je předejít nebezpečným útokům násilné osoby vůči ohrožené osobě (bod 16 rozsudku sp. zn. 6 As 62/2012). Podle § 44 odst. 5 zákona o Policii ČR může vykázaná osoba vznést námitky, nesouhlasí-li s vykázáním. Jsou-li důvodné, příslušné krajské ředitelství policie vykázání ukončí (§ 44 odst. 6 téhož zákona). V rámci námitek může vykázaná osoba vyličit svůj pohled na věc a vyvrátit tvrzení ohrožené osoby. Vykázaná osoba tak má účinný nástroj, jak se během krátké doby domoci ukončení vykázání, má-li za to, že důvodný předpoklad budoucího útoku nebyl dán. Její práva proto nejsou dotčena tím, že jí nemusí být dána možnost se před vykázáním ze společného obydlí k věci vyjádřit. V každém jednotlivém případě je však třeba s ohledem na konkrétní okolnosti projednávané věci zkoumat, zda policista vykázal osobu na základě skutečností, z nichž vyplývá důvodný předpoklad budoucího útoku. Nebylo-li by tomu tak, šlo by o nezákonný pokyn policisty.

[33] V nyní projednávané věci ohrožená osoba sdělila policii závažné informace o chování a útoku žalobce vůči ní již při podání vysvětlení dne 15. 3. 2022. Tyto informace

by však samy o sobě nebyly dostatečným podkladem pro vykázání žalobce ze společného obydlí, neboť šlo toliko o subjektivní informace, které bylo možné dále blíže ověřit. Ohrožená osoba totiž netvrdila akutní hrozbu útoku ze strany žalobce. Jiná situace však nastala dne 23. 3. 2022. Ohrožená osoba utekla zřejmě dramatickým způsobem přes balkón jejího bytu před žalobcem poté, co byla podle jejího tvrzení žalobcem fyzicky opakovaně napadena a kdy jí žalobce vyhrožoval smrtí. Službu konajícím policistům vypověděla závažnou a akutní obavu o své zdraví a život. Z výpovědí policistů vyplývá, že na ně působila věrohodně. Zároveň policisté disponovali informacemi o předcházejícím útoku žalobce na ohroženou osobu, ačkoliv v rozhodné době nebyly dále ověřeny. Již tyto skutečnosti mohly založit předpoklad policistů o hrozbě budoucího útoku ze strany žalobce v blízké době. Tato subjektivní závažná tvrzení však podpořily i konkrétní objektivně zjištěné skutečnosti z brzkých hodin dne 23. 3. 2022. Pomoc policie ohrožené osobě pomohl přivolat muž, kterého ohrožená osoba potkala na autobusové zastávce. Ta si o pomoc nemohla zavolat sama, neboť neměla mobilní telefon u sebe. Již tato skutečnost je silnou indicií, že žalobce vzal ohrožené osobě mobilní telefon, jak ta následně sdělila policistům. Ohrožená osoba byla dále spoře oděná, přestože byla březnová noc. Neměla u sebe osobní věci ani klíče od bytu. To svědčí o značném spěchu ohrožené osoby při opouštění bytu. Zároveň jde o nestandardní chování uprostřed jarní noci. Ohrožená osoba proto velmi pravděpodobně musela mít opodstatněný strach o svůj život, utekla-li z bytu nedostatečně oblečena a bez jakýchkoliv věcí, které člověk nosí běžně u sebe. Z tvrzení ohrožené osoby zároveň vyplývalo, že budoucí útok mohl přijít v blízké době. Policisté zároveň předpokládali, že se žalobce v bytě nadále zdržuje. Poskytnutí ochrany ohrožené osobě proto bylo akutní. Nebyl tak dán časový prostor pro ověření pravdivosti informací například výsledkem sousedů. Nejvyšší správní soud proto souhlasí se stěžovatelkou, že již na základě těchto skutečností a výpovědi ohrožené osoby byl dán důvodný předpoklad budoucího útoku žalobce. V danou chvíli tak nebylo třeba konfrontovat žalobce s tvrzeními ohrožené osoby a zjišťovat další skutečnosti v místě, ze kterého měl být žalobce vykázán.

[34] Nejvyšší správní soud v této souvislosti nesouhlasí s tvrzením žalobce ve vyjádření ke kasační stížnosti, podle kterého zasahující policisté měli 24 hodin na rozhodnutí o vykázání. Vykázání ze společného obydlí podle § 44 zákona o Policii ČR má povahu faktického pokynu, nikoliv rozhodnutí (viz bod [16] výše). K učinění tohoto pokynu zákon o Policii ČR nestanovuje lhůtu 24 hodin, jak tvrdí stěžovatelka. Vykázání ze společného obydlí je totiž jako faktický pokyn činěno bezprostředně poté, co policista zjistí informace osvědčující existenci důvodného předpokladu budoucího útoku (viz bod [30] tohoto rozsudku). Rozhodnutí o vykázání byl policista povinen vyhotovit do 24 hodin od vstupu policisty do společného obydlí nikoliv podle § 44 zákona o Policii ČR, který se použije na nyní projednávanou věc, nýbrž podle § 21b odst. 2 zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění účinném do 31. 12. 2008. Tato právní úprava již však není účinná. Policisté v nyní projednávané věci zjistili akutní hrozbu budoucího útoku žalobce vůči ohrožené osobě, který mohl přijít téměř okamžitě. Zároveň předpokládali, že se žalobce nadále nachází v bytě, ze kterého měl být vykázán (viz bod [33] výše). Nepochybili proto, jestliže dospěli k závěru, že je třeba přistoupit s ohledem na časovou tíseň k okamžitému vykázání žalobce ze společného obydlí.

pokračování

[35] Nejvyšší správní soud tak uzavírá, že krajský soud dospěl k nesprávnému právnímu závěru, že policisté museli ověřit informace od ohrožené osoby v místě společného obydlí a že vykázaní žalobce bylo předčasné. Jak totiž vyplývá z výše uvedeného, již z informací získaných od ohrožené osoby na služebně a z nestandardních objektivních okolností útoku ohrožené osoby z bytu mohli mít policisté důvodný předpoklad budoucího útoku žalobce. Nebylo proto třeba zjišťovat další skutečnosti v místě společného obydlí a od žalobce. Policista byl v této situaci oprávněn vykázat žalobce ze společného obydlí. Krajský soud tak zatížil napadený rozsudek vadou nezákonnosti. Pro tuto důvodně namítanou vadu je namísto napadený rozsudek zrušit a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení.

III.3 Vykázání žalobce v nepřítomnosti – nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku

[36] Od otázky osvědčení důvodného předpokladu budoucího útoku je však třeba odlišovat otázku zákonnosti vykázaní žalobce ze společného obydlí v jeho nepřítomnosti.

[37] Žalobce v žalobě mj. namítl, že policista měl před vykázaním nejdříve zjistit, zda se žalobce nachází v bytě. Jestliže by tam nebyl, měl teprve poté zkusit žalobce telefonicky kontaktovat. Při jednání před krajským soudem dále dodal, že telefonické vykázaní nesplňuje podmínku ústnosti. Je třeba trvat na osobním kontaktu policistů a vykazované osoby. Teprve pokud by na místě policisté žalobce nenalezli, bylo by možné ho telefonicky kontaktovat, případně po vyvození závěrů z místního šetření uvažovat o jeho vykázaní v nepřítomnosti. Žalobce tak spatřoval nezákonný zásah také v tom, že byl vykázan v nepřítomnosti, aniž by se policisté pokusili vykázat ho ze společného obydlí osobně.

[38] Krajský soud v bodě 50 napadeného rozsudku zrekapituloval závěry rozsudku sp. zn. 9 Aps 11/2013, podle kterého má ústní vykázaní podle § 44 odst. 3 zákona o Policii ČR přednost před vykázaním osoby v nepřítomnosti postupem podle § 44 odst. 4 téhož zákona (k tomu blíže viz část III.1.B tohoto rozsudku). V bodech 51, 52 a 53 napadeného rozsudku pak krajský soud konstatoval, že žalobce byl dne 23. 3. 2022 ve 2:30 hod. vykázan ze společného obydlí v nepřítomnosti. Nezákonnost postupu stěžovatelky však krajský soud spatřoval v tom, že skutečnosti zjištěné policisty neodůvodňovaly v danou chvíli vykázaní žalobce ze společného obydlí, neboť v místě společného obydlí mohli zjistit další podstatné skutečnosti (viz bod [26] výše). Tuto nezákonnost podle krajského soudu pak nemůže zhojit to, že byl žalobce telefonicky informován o tom, že byl ze společného obydlí vykázan. Telefonický hovor totiž nenaplnuje požadavek ústnosti podle § 44 odst. 3 zákona o Policii ČR (bod 54 napadeného rozsudku).

[39] Jak již uvedl Nejvyšší správní soud v bodě [19] tohoto rozsudku, od otázky zjišťování skutkového stavu věci je třeba odlišovat samotný postup vykázaní osoby ze společného obydlí podle § 44 zákona o Policii ČR. Zákonností postupu vykázaní žalobce ze společného obydlí se však krajský soud v napadeném rozsudku k žalobní námitce řádně nezabýval. Přestože zrekapituloval relevantní závěry rozsudku sp. zn. 9 Aps 11/2013, nepoužil je na nyní projednávanou věc a nezhodnotil, zda bylo vykázaní žalobce v nepřítomnosti dne 23. 3. 2022 ve 2:30 hod. zákonné či nikoliv. Krajský soud totiž smísl otázku zjišťování skutkového stavu s požadavkem ústnosti vykázaní podle § 44 odst. 3 zákona o Policii ČR. Správně se však měl samostatně zabývat tím, zda stěžovatelka

osvědčila důvodný předpoklad budoucího útoku žalobce, a samostatně tím, zda vykázání žalobce v nepřítomnosti ze společného obydlí bylo zákonné.

[40] Rozhodné v této souvislosti není to, zda telefonické informování žalobce o vykázání, jež mělo proběhnout někdy po 7. hodině ranní dne 23. 3. 2022, naplňuje požadavek ústnosti. Žalobce byl totiž podle úředního záznamu vykázán dne 23. 3. 2022 již ve 2:30 hod. Policisté prap. Háša a prap. Jánský však jeli do místa vykázání, kde se měl žalobce zdržovat, až ve 2:45 hod.

[41] Krajský soud se proto měl správně k této žalobní námitce zabývat tím, zda byly splněny podmínky pro vykázání žalobce ze společného obydlí v nepřítomnosti podle § 44 odst. 4 zákona o Policii ČR již ve 2:30 hod. dne 23. 3. 2022, tj. zda nebylo možné oznámit vykázání žalobci ústně (přednostním) postupem podle § 44 odst. 3 téhož zákona (viz bod [24] výše). Jelikož tak krajský soud neučinil, zatížil napadený rozsudek vadou nepřezkoumatelnosti pro nedostatek důvodů rozhodnutí. Nejvyšší správní soud k této vadě přihlédl z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.). V dalším řízení bude na krajském soudu, aby se otázkou zákonnosti postupu vykázání žalobce v jeho nepřítomnosti přezkoumatelným způsobem zabýval, a to s ohledem na závěry rozsudku sp. zn. 9 Aps 11/2013.

[42] Ve zbylém rozsahu shledal Nejvyšší správní soud napadený rozsudek přezkoumatelným. Z napadeného rozsudku vyplývá, jakými úvahami se krajský soud řídil a proč považoval některé žalobní námitky za důvodné a jiné naopak za liché. Napadený rozsudek je srozumitelný a netrpí vnitřní rozporností. Je z něj zřejmé, proč krajský soud rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku rozhodnutí. Obecná kasační námitka nepřezkoumatelnosti proto není důvodná.

[43] Nejvyšší správní soud závěrem podotýká, že návrh žalobce obsažený ve vyjádření ke kasační stížnosti k provedení důkazů, které žalobce předložil v řízení před krajským soudem, je bezpředmětný. Jak totiž ve vyjádření uvádí sám žalobce, to, že krajský soud neprovedl všechny předložené důkazy, nemělo vliv na jeho rozhodnutí. Není proto dán důvod, aby se těmito důkazními návrhy Nejvyšší správní soud blíže zabýval, jestliže podle žalobce jejich neprovedení nemělo na rozhodnutí vliv.

IV. Závěr a náklady řízení

[44] Nejvyšší správní soud z výše uvedeného důvodu dospěl k závěru, že je napadený rozsudek krajského soudu z části nezákonný (existence důvodného předpokladu budoucího útoku) a z části nepřezkoumatelný (vykázání žalobce v nepřítomnosti). Zrušil jej proto podle § 110 odst. 1 věty první s. ř. s. a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení. V něm je v souladu s § 110 odst. 4 s. ř. s. vázán právními závěry uvedenými v tomto rozsudku.

[45] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne v souladu s § 110 odst. 3 větou první s. ř. s. krajský soud v novém rozhodnutí.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

pokračování

V Brně 12. ledna 2023

Petr Mikeš
předseda senátu